

W 42-gą rocznicę zakończenia wojny

W piątek dnia 8 maja minęło 42 lata, gdy po zdruzgotaniu hitlerowskiej potęgi militarnej, Rzesza Niemiecka poddała się bezapelacyjnie Wojskom Alianckim. Nie będę opisywał tragicznego bilansu tej wojny, której rezultatem było 50 milionów zabitych, 35 milionów rannych i miliony zaginionych. W tych gigantycznych zmaganiach Polska pierwsza padła ofiarą agresji i poniosła największe straty. Żołnierz polski brał udział na wszystkich frontach walki, krwawił się pod Narwikiem i Tobrukami, ginął pod Monte Cassino i Falaise, lotnicy polscy ginęli nie tylko pod niebem Londynu, a marynarze polscy na wszystkich morzach i oceanach. Nie jestem w stanie wyliczyć wszystkich miejsc, gdzie by nie walczyli żołnierze polscy w czasie tej oby ostatniej i strasznej wojny światowej, której żywym świadkami są dzisiaj członkowie Stowarzyszenia Polskich Kombatantów. W ogólnym bilansie Polskie Siły Zbrojne, jakie walczyły przy boku Wojsk Alianckich wynosiły 250 tysięcy żołnierza w piechocie, marynarce i lotnictwie. A w nieszczęsnym, okupowanym przez wroga Kraju, bez przesydaną można powiedzieć, cały Naród walczył w podziemnej i niewidzialnej armii, zadając wrogowi dotkliwe straty. Toteż tragicznym dla Polski rezultatem było 6 milionów zabitych, umęczonych i zgładzonych w ten czy inny sposób. Straszna i bolesna cenę zapłaciła Polska za swój udział w II wojnie światowej, przyczyniając się wybitnie do zwycięskiego jej zakończenia.

Także Brazylia brała udział w tej wojnie i ma na swoim koncie szereg chlubnych zwycięstw, czy to pod Monte Castello, czy Montese, czy na innych odcinkach walki. Toteż wszędzie, gdzie istnieją garnizony wojskowe i organizacja weteranów, obchodzi się uroczysto ten dzień zwycięstwa.

W Kurytybie odbywa się rokrocznie, w tym dniu uroczystość, mająca na celu przypomnienie obywatelom o udziale i ofiarach swych żołnierzy w zwycięskich bojach. Organizatorem uroczystości jest “Legião Paranaense do Expedicionário” i jej ruchliwy prezes major Thomas Walter Iwersen. W tym roku, ustalony zwyczajem program uroczystości był zmieniony z powodu niepogody. Zaprogramowana uroczystość na placu, przed gmachem “Casa do Expedicionário” została przeniesiona do wnętrza tego okazałego gmachu. Za stołem prezydialnym zasiadli przedstawiciele najwyższych władz wojskowych i administracji stanowej, z komendantem 5-go Okręgu Wojskowego gen. dyw. Eduardo Lucena Barbosa, przedstawiciele trzech rodzajów broni, piechoty, marynarki i lotnictwa, policji i przedstawiciel gubernatora Sekretarz Kultury, wybitny prawnik René Ariel Dotti, który wygłosił zasadnicze przemówienie. Oprócz wielu parańskich uczestników wojny, tak zw. “praçinhas”, wyższych wojskowych i przedstawicieli administracji, brał udział w uroczystości przedstawiciele Stowarzyszenia Polskich Kombatantów (SPK) w osobach kolegów Leopolda Kojarskiego i Aleksandra Englisha.

W istniejącym w “Casa do Expedicionário” muzeum otwarto dodatkowo specjalną sekcję poświęconą kobiecie braterskiej, biorącej udział w konflikcie w charakterze sanitariuszek, często w pobliżu frontu walki. Zdeponowano w muzeum zdjęcia, dokumenty i różne pamiątki z czasów wojny, dotyczące udziału kobiety w tej wojnie.

W czasie uroczystości odczytano “rozkaz dzienny” ministrów trzech rodzajów broni, dotyczący udziału Brazylijskiego Korpusu Ekspedycyjnego w ostatniej wojnie, a kapelan wojskowy pastor Elio Eugenio Müller dopełnił część religijnych uroczystości.

Odsłuchanie Hymnu Narodowego i pieśni Korpusu Ekspedycyjnego zakończyło formalną część uroczystości, po czym nastąpiły przyjacielskie spotkania i rozmowy przy “cafezinho” z towarzyszącymi broni w gościnnych progach “Casa do Expedicionário”.

Aleksander English

Plan rozbrojenia Europy

W przemówieniu wygłoszonym na Kongresie PRONU, w dniu 8 maja br., general Jaruzelski przedstawił nową inicjatywę rządu polskiego w postaci planu przewidującego zmniejszenie uzbrojenia i zwiększenie zaufania w Europie Środkowej.

Jaruzelski powiedział: “nasza propozycja służy obniżeniu poziomu niebezpieczeństwa starć zbrojnych i dotyczy rejonu, w którym znajdują się dziewięć krajów: Niemcy Wschodnie, Czechosłowacja, Węgry, Polska, Niemcy Zachodnie, Belgia, Holandia, Luksemburg i Dania. W przyszłości na pewno istnieje możliwość powiększenia tego rejonu, obejmując całą Europę od Atlantyku po Urals”.

Projekt planu przewiduje: 1 — wycofanie i zmniejszenie stopniowo taktycznych broni atomowych. Przewiduje się, że negocjacje dotyczyć będą wszelkich typów broni; 2 — wycofanie i stopniowe zmniejszenie ilości wszelkiego typu broni konwencjonalnych a szczególnie tych o wielkiej precyzji i sile uderzenia, które mogą służyć niespodziewanym atakom; 3 — rozwijanie doktryn wojskowych wyłącznie w kierunku defensywnym; 4 — nieustanne szukanie nowych środków bezpieczeństwa i budowania zaufania oraz mechanizmów kontroli przyrzeczonych zobowiązań.

Kończąc przemówienie gen. Jaruzelski oświadczył: “jestem przekonany, że ta nowa propozycja odpowiada oczekiwaniom wielu narodów, które w konstruktymywnym dialogu szukają praktycznych rozwiązań celem zwiększenia zaufania i usunięcia źródeł zagrożenia bez jednoczesnego osłabienia obronności każdego kraju”.

***

Prawdziwy pokój rodzi się w sercach ludzkich i polega na poszanowaniu podstawowych praw do wolności i godności. Powyżej przedstawione propozycje spełzną na nichym jeśli będą zamierzają usunąć li tylko zewnętrzne objawy braku pokoju, a szczególnie w narodzie polskim.

Wielka katastrofa lotnicza

W największej, od czasów drugiej wojny światowej, katastrofie lotniczej jaka wydarzyła się pod Warszawą w dniu 9 maja br., zginęły 183 osoby. Samolot, produkcji sowieckiej, należący do Polskich Linii Lotniczych Lot, w czasie lotu z Warszawy do Nowego Jorku, zapalił się. Pilot w ostatniej chwili próbował uratować życie pasażerów. Zawrócił na lotnisko Okęcie. Wypuścił część paliwa. Niestety naprzóżno. W odległości około 5 km na zachód od Okęcia spadł na pobliskie parki w podmiejskiej dzielnicy Warszawy, Piaseczno.

Według oficjalnych danych zginęło 172 pasażerów i 11 członków załogi. Większość to Polacy i Amerykanie polskiego pochodzenia wracający z wizyty w Polsce. Za przyczynę tego strasznego wypadku uważa się eksplozję w turbinach odrzutowych.

Członek ekipy kontrolującej ruchem lotniska oświadczył, że samolot, Ilyushin-62, produkcji sowieckiej, jest największym ze wszystkich samolotów obsługujących linie lotnicze Lot. “Niedługo po starcie, samolot II-62 spadł w rejonie Parku Kabaty. Wypadek nastąpił po zmianie kierunku lotu celem wylądowania na Okęciu” — oświadczył informator radiowy.

(ciąg dalszy na str. 2)

WYDARZENIA TYGODNIA

♦ Brasília — Aby uniknąć hiperinflacji rząd brazylijski wydał szereg zarządzeń. W myśl nowych decyzji można będzie podnieść ceny na artykuły pierwszej potrzeby tylko co 30 dni. W handlu, rząd “silną ręką” będzie kontrolował wykonanie zarządzeń karząc mandatami które mogą dojść do 25 procent miesięcznego wpływu danego przedsiębiorstwa.

♦ Moskwa — Brazylijski ambasador w Moskwie, Ronaldo Sardemberg, przekazał sowieckiemu Ministrowi Spraw Zagranicznych, Eduardowi Schevarnadze, zaproszenie dla szefa rządu Związku Sowieckiego na odbycie oficjalnej wizyty w Brazylii. Według ministra Abreu Sodré Gorbaczow przyjął zaproszenie i obiecał przyjechać do Brazylii jeszcze w tym roku.

♦ Buenos Aires — Senat argentyński zatwierdził nowe prawo na mocy którego zostały wprowadzone rozwody. Prawo przewiduje, że rozwodnicy będą mogli wejść w nowe związki małżeńskie tylko po trzech latach od chwili rozwodu.

♦ Lyon — Francuskie organy sprawiedliwości rozpoczęły sędzenie byłego szefa Gestapo, Klaus Barbie, który w czasie drugiej wojny światowej zamordował wielu patriotów Francji. Barbie odznaczal się niezwykłym okrucieństwem. W fortecy Montluc torturował i pozbawiał życia wielu partyzantów między innymi ich szefa, Jean Moulina.

♦ Waszyngton — Były doradca prezydenta Stanów Zjednoczonych ds. spraw bezpieczeństwa, Robert McFarlane, oświadczył publicznie, że Ronald Reagan nakazał mu udzielać pomocy tzw. kontrast w Nicaragui, wbrew decyzjom Kongresu. To zezwolenie stawia w coraz trudniejszej sytuacji samego prezydenta, który wbrew istniejącym prawom pozwolił na sprzedaż broni państwu popierającym międzynarodowy terroryzm.

Z listów do Redacji

(Dokończenie ze str. 2)

Ale za nimi stały dalsze tysiące społeczeństwa mężczyzn, kobiet i dzieci narazonych na prześladowania i gniebionych z szatańską złośliwością. Któż wie i interesuje się dzisiaj tym, i tymi niezliczonymi środkami prześladowania jakimi namierza staral się zlamac ducha w narodzie. Nauka była dozwolona tylko na stopniu alfabetyzacji albo zawodowym, szkoły średnie i uniwersytety były nie tylko zamknięte ale wszystkie wysiłki w tym kierunku z całą surowością karane. Prowadzono jednak tajne nauczanie, choć podejrzania lub odkryte były karane albo natychmiastową śmiercią albo zesłaniem do obozu koncentracyjnego. Dokładny obraz tego daje następujący szczegół. W małym parotysiecznym miasteczku w Małopolsce, tylko jednego dnia aresztowano 24 młodych ludzi, studentów tylko dlatego, że przed wojną byli studentami. Po latach wrócili z nich tylko trzech i to tylko dlatego, że umieli trochę po niemiecku i byli w administracji obozu potrzebni

Powstaje film o Papieżu

Jan Paweł II wejdzie zapewne do historii jako "papież podróży". Zaden z jego poprzedników nie odwiedził tylu krajów, nie odbył tylu bezpośrednich rozmów z wiernymi, a także z ludźmi innych wyznań na różnych kontynentach. "Szkoda tylko, że te piękne przeżycia są udziałem tak niewielu ludzi" — żaluje Jan Paweł II, oglądając zdjęcia, powstałe podczas jego podróży czy audiencji.

Niedawno jednak Robert Evans, reżyser z Hollywood, poprosił Ojca Świętego o zgodę na nakręcenie filmu "Życie papieża". Jan Paweł II przyjął tę propozycję, zwłaszcza że spółka filmowa Paramount zobowiązała się nie tylko do pokrycia wszystkich kosztów, związanych z produkcją filmu, ale — co ważniejsze — dochody z niego przeznaczy na katolicką akcję pomocy najbiedniejszym. A będą to zapewne dochody ogromne — film zostanie opracowany w kilku wersjach językowych, a więc będzie mógł być wyświetlany na całym świecie. Ekipa filmowców amerykańskich towarzyszyć będzie papieżowi już w jego najbliższej podróży — do RFN.

"Życzę Robertowi Evansowi szczęśliwej ręki przy realizacji tego dzieła" — powiedział Jan Paweł II.

Wielowiekowe związki Polski z Litwą

Jakkolwiek ułożą się stosunki polityczne w Europie Wschodniej Litwa była i będzie naszym północno-wschodnim sąsiadem. Przeciętny rodak więcej wie o starożytnym Rzymie czy Grecji niż o narodzie z którym przez całe wieki Polska była związana w zlej i dobrej doli.

Skąd i kiedy Litwini znaleźli się nad Niemnem i Dźwiną jest do dziś nie wyjaśniona zagadką. Maria Gimbutas, była studentka Uniwersytetu Batorego w Wilnie, a obecnie emerytowany profesor Uniwersytetu of California w Los Angeles, twierdzi, że Litwini osiedlili się na tych ziemiach około 1500 lat przed nar. Chr. Tego samego zdania jest jeden z najwybitniejszych archeologów Europy Wschodniej Eustachy hrabia Tyszkiewicz, który od 1820 r. przez przeszło 40 lat przeprowadzał systematyczne zadania archeologiczne na terytoriach historycznej Litwy.

O Litwinach — "narodzie spokojnym i pracowitym" — wspomina historyk rzymski Tacyt około 90 r. po nar. Chr. i znany arabski kupiec - podróżnik Ibrahim-Ibn-Jakub w 965 r. Między 880 i 890 rokiem angielski żeglarz-obieźwiał, Wulfstan, opisuje legendarną krainę wschodnią Aurb, gdzie w nadmorskich miastach i grodach rządzią potężni księżęta i mieszkają możni kupcy.

Dzisiejsi archeolodzy jak np. J. Puzinas z Kowna i Jan Antoniewicz z Białogostoku są zdania, że Wulfstan, po pier-

wsze mocno przesadził jeśli chodzi o miasta i grody, a po drugie, że chodziło tu raczej o Kurlandię. Litwini zamieszkawali tereny bardziej od morza oddalone. Zemaite — tereny niskie, podmokłe i Aukstaita — tereny wzgórzyste w kierunku na dzisiejsze Kowno — Troki — Wilno.

Według litewskiego historyka Marjonas Burga, już od VI i VII w. zjawili się na Litwie pierwsi osadnicy mazurscy. Ciągnęła ich tam żyzna i łatwa do uprawy ziemia, zarybione rzeki i liczne jeziora oraz bogactwo zwierzyny w odwiecznych, gęstych borach.

W następnych wiekach, szczególnie w XI i XII, Litwa organizowała częste wyprawy łupieskie w głąb Polski dochodząc aż do Łęczycy i do Kalisza, najstarszego miasta w Polsce. Z wypraw tych Litwini przyprowadzali tysiące bractw osiedlając ich w dorzeczu Niemna i Wilii. Mnożył się tedy lud polski na Litwie. Nie jeden więc Budrys nie jedną Laszkę miewał za synową nim jeszcze do Wilni z Polską doszło.

Okolo 1250 r. pojawili się do Wilni i Nowogródka polscy franciszkanie i rozpoczęli zbożne dzieło chrystianizacji Litwy. Kiedy więc w 1386 r. za cenę serca królowej Jadwigi Polska zyskała wpływ w Wielkim Księstwie Litewskim, Polaków — w rdzennej Litwie i w jej rozległych rusińskich ziemiach była już poważna liczba. W owym czasie Wielkie Księstwo Litewskie rozciągało się od Nowogrodu na północy do Morza Czarnego na południu. A najdalej na wschód wysuniętym punktem granicznym było miasto Rżazań, niecałe 150 km na południowy wschód od Moskwy.

Unia polsko-litewska po raz pierwszy zdała egzamin w 1410 r. rozbijając pod Grunwaldem w puch i pył Zakon Krzyżacki. W niecałe 100 lat później, w sierpniu 1506 r., w dwudniowej bitwie pod Kleckiem, rycerstwo polsko-litewskie pod dowództwem księcia Michała Glińskiego rozgromiło hordy Mengli-Giereja, co niestety wyszło w pierwszym rządzie na zdrowie księstwu moskiewskiemu — wspólnemu wrogowi Litwy i Polski.

We współzyciu Rzeczypospolitej dwójga narodów nie brakowało zgrzytów. Oligarchia krakowska i szlachta wielkopolska mniej miały wyrozumienia dla Małopolski i Mazowsza, których szerokie i bezgraniczne stępy Wielkiego Księstwa Litewskiego nęciły swobodą i przyzgodą, nie mówiąc już o korzyściach materialnych. Niemniej jednak naród polski i Litwa żyły się ze sobą tak sprawnie, że akty prawo-państwowe w Horodle (1413 r.) i w Lublinie (1569 r.) utwierdzały jedynie i formułowały na piśmie to, co już przygotowało samo życie. Droga naturalnej ewolucji, a wskutek ścisłego współzycia wojownicza Litwa poddawała się urokowi polskiej kultury.

Pod berłem Jagiellonów kwitł w Polsce i na Litwie dobrobyt i dorobek kulturalny. Lata 1506-1572 to Złoty Wiek. Od 1547 r. powstała literatura litewska (Marjonas Mazydas). Tłumaczono dzieła Kochanowskiego i Reja na litewski. W 1629 r. jezuita Konstanty Szyrwid wydał drukiem pierwszy litewsko-polsko-laciński słownik. Sejmy odbywały się na zmianę raz w Warszawie, raz w Wilnie. Od 1678 r. co trzecia sesja sejmowa odbywała się w Grodnie, które na skutek dogodnego położenia geograficznego przeżywało swój rozkwit kulturalny, stając się półoficjalną stolicą państwa. W 1579 r. w Wilnie została otwarta Akademia Jezuicka, późniejszy Uniwersytet Stefana Batorego. Dwa lata później Stefan Batory prowadził zwycięską wojnę przeciw Moskwie odbierając Inflanty i rozszerzając granice państwa.

W kwietniu 1610 r. za panowania Władysława IV, wojska polsko-litewskie wkroczyły do Moskwy. Orzeł i Pogoń powlewały nad Kremlem do października 1612 roku.

Z końcem 18 stulecia Polska i Litwa zostały wymazane z politycznej mapy Europy. Nie przestaly jednak walczyć ramie przy ramieniu o odyskanie niepodległości narodowej. We wrześniu 1794 r. Kościuszkowski organizował z Grodna siły litewskie do powstania.

(ciąg dalszy na str. 6)

MONARCHA JEDZIE DO RIO

Janusz Monarcha, artysta wrocławskiej Opery (i solista wiedeńskiej Volksoper) będzie reprezentował polską wokalistykę na międzynarodowym konkursie arii i pieśni, rozpoczynającym się 9 czerwca w Rio de Janeiro. Impreza, która odbywa się co dwa lata, należy do najważniejszych tego rodzaju na świecie. Właśnie w tym konkursie uzyskała I nagrodę — w 1983 r. — Ewa Podles.

W jury tegorocznego konkursu znajduje się również polska reprezentacja w osobie Marii Fołtyń (z innych zagranicznych jurorów — m. in. słynny ongiś śpiewak Di Stefano).

NA ZIEMI CORAZ CIĄSNIEJ

— Miliard mieszkańców liczyła nasza Ziemia w 1850 roku.

— Dwa miliardy ludzi odnotowano w światowej statystyce już po niespełna 80 latach.

— Trzy miliardy wysoczyły na liczniku w 1960 roku.

— Już po czterestu latach, a więc w 1974 roku dopełnił się czwarty miliard.

— Piąty miliard zaliczyliśmy w lipcu tego roku, a szósty stuknie — zanim wkroczymy w XXI wiek.

Obecnie w ciągu roku przybywa ok. 85 milionów ludzi. Tyle właśnie — według szacunkowych obliczeń — było ludzi na całym świecie przed trzema tysiącami lat...

Ala, jak wiadomo, przyrost ludności nie wszędzie jest jednakowy. Obecnie na każde 10 przychodzących na świat dzieci aż 9 rodzi się w krajach Trzeciego Świata (tzn. w krajach rozwijających się) w Afryce, Ameryce Łacińskiej i w Azji). Pod koniec XXI wieku — jak przewidują demografowie — najludniejszym krajem świata mają być Indie (ok. 1.600 mln), tuż przed Chinami (ok. 1.550 mln) oraz gwałtownie awansującą Nigerią (500 mln).

Prognozy dotyczące zwiększenia się liczby ludności nie mogą być dokładne, gdyż w wielu krajach o szybkim przyroście coraz szerzej propaguje się tzw. planowanie rodziny, a więc dbanie o to, aby liczba dzieci w rodzinie nie przekraczała możliwości wyżywienia i wychowania. W jakim stopniu zadziałają te hamulce — trudno przewidzieć. Ale demografowie są na ogół zdania, że pod koniec XXI wieku ludność świata osiągnąwszy liczbę 11 - 12 miliardów przestanie się tak szybko jak obecnie powiększać.

INDICADOR PROFISSIONAL

Advokaci:

DR. LEOPOLDO ANTONIO SOKOLOWSKI
DR. OLGIERD ANTONI SOKOLOWSKI

SPRAWY CYWILNE, KRYMINALNE, INWENTARZE, ITD.

Praça Pres. Getúlio Vargas, 68 — Tel.: 282-0868

São José dos Pinhais — Paraná

DR EDWARD ŻELAK

Zalążnia sprawy cywilne, handlowe, kryminalne, robotnicze i naturalizacje — Przeprowadza inwentarze

Rua Emiliano Pernetta, 10 — 4 piętro — Conj. 401 (Esq. Pça Zacarias), Edif. Quinco — Fone: 222-0278 — Curitiba - PR

JOÃO HAUPT & CIA. LTDA.

LIVRARIA E PAPELARIA

Artigos Escolares
Material de Escritório
Livros Fiscais e de ContabilidadeMATRIZ: Rua São Francisco, 237
Telefone: 222-8632 (Pabx)
Telefone: 222-1229FILIAL: Rua Lamena Lins, 1.600
80.000 CURITIBA — PARANA

Program III wizyty Jana Pawła II w Polsce

Na zaproszenie władz państwowych i Episkopatu Polski w dniach od 8 do 14 czerwca 1987 roku przebywać będzie w Polsce Ojciec Święty Jan Paweł II. Jego trzecia pielgrzymka do ojczystego kraju związana jest z II Krajowym Kongresem Eucharystycznym.

Program pielgrzymki Ojca Świętego obejmujący akty publiczne jest następujący:

1. poniedziałek, 8 czerwca
O godz. 10.45 Ojciec Święty wraz z towarzyszącymi mu osobami przyleci samolotem włoskich linii lotniczych "Alitalia" do Warszawy na Włoskowie Lotnisko Okęcie.

Na lotnisku Ojciec Święty zostanie powitany przez przedstawicieli najwyższych władz Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z przewodniczącym Rady Państwa, gen. armii Wojciechem Jaruzelskim oraz przez księży biskupów z prymasem Polski kard. Józefem Glempem.

Następnie Ojciec Święty specjalnym samochodem przybędzie do Bazyliki Archikatedralnej pw. św. Jana Chrzciciela i spotka się z zakonnikami klauzurowymi, wygłaszając do nich przemówienie, a także pomodli się przy grobie śp. ks. kard. Stefana Wyszyńskiego.

Z katedry Ojciec Święty uda się do rezydencji arcybiskupów warszawskich na spotkanie ekumeniczne.

O godz. 15.30 Ojciec Święty uda się do Zamku Królewskiego, gdzie spotka się z przewodniczącym Rady Państwa gen. armii Wojciechem Jaruzelskim i z przedstawicielami władz Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej; następnie zwiedzi zamek.

O godz. 18.15 w kościele pw. Wszystkich świętych Ojciec Święty odprawi mszę św. na otwarcie II Krajowego Kongresu Eucharystycznego i wygłosi homilię.

2. wtorek, 9 czerwca
O godz. 9.30 Ojciec Święty przybędzie na Majdank do Mauzoleum k. obozu koncentracyjnego i odmówi tam modlitwę za pomordowanych oraz złoży kwiaty.

O godz. 10.15 Ojciec Święty spotka się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim z przedstawicielami świata nauki, do których wygłosi przemówienie, po czym na dziedzińcu nastąpi liturgia słowa bożego i spotkanie z pracownikami i studentami KUL.

O godz. 16.00 w dzielnicy "Czuby" Ojciec Święty odprawi mszę świętą, w czasie której udzieli święceń kapłańskich. Po mszy św. Ojciec Święty odleci do Tarnowa.

3. środa, 10 czerwca
O godz. 9.00 Ojciec Święty odprawi na osiedlu "Jasna II" mszę świętą połączoną z beatyfikacją s. b. Karoliny Kózkówny i wygłosi homilię.

O godz. 14.45 Ojciec Święty będzie przewodniczył na placu przykatedralnym niesporom o Najświętszym Sakramencie z udziałem kapłanów i zakonnic, podczas których wygłosi słowo boże; następnie uda się do Krakowa.

O godz. 17.15 Ojciec Święty przybędzie na Błonia Krakowskie; uczestniczyć tam będzie w liturgii słowa bożego i spotka się z wiernymi archidiecezji krakowskiej, do których wygłosi słowa pozdrowienia. Później przyjedzie do katedry na Wawel, gdzie o godz. 18.30 odprawi mszę św., w czasie której wygłosi homilię.

**Centrum Prasowe
Trzeciej Wizyty Papieża
Jana Pawła II
(c. d. n.)**

SZÓSTA NIEDZIELA PO WIELKANOCY

Ewangelia wg św. Jana — 14,15-21 — Introit Izaj. 48,20

† Jeżeli zaś wy Mnie miłujecie, to będziecie też zachowywać wszystkie przykazania moje. Ja będę prosił Ojca, a On zesła wam innego Pocieszyciela, żeby był z wami na zawsze. Jest to Duch Prawdy, którego świat nie znał, a który przyjdzie i będzie z wami i będzie z wami na zawsze. Jest to Duch Prawdy, którego świat nie znał, a który przyjdzie i będzie z wami i będzie z wami na zawsze. Jest to Duch Prawdy, którego świat nie znał, a który przyjdzie i będzie z wami i będzie z wami na zawsze.

† Człowiek uczy się całe życie. Choroba wyrabia człowieka, albo wytrąca z równowagi wewnętrznej. Stąd nie dziw, iż idziemy przez życie, ze spuszczoneg głową i pytaniem na ustach, co to wszystko znaczy. Wtedy to cisną się nam na pamięć słowa Tomaszka z Kempis: "Całe życie Chrystusa było krzyżem i cierpieniem. (2. Ks. Naśladowania 12,7). I te drugie, iż przez krzyż i cierpienie odkupił świat, jak modlił się podczas Drogi Krzyżowej. Chrystus wskazał nam drogę do nieba, nie tylko przez swój przykład i naukę, lecz przede wszystkim przez cierpienie, jak to powiedział uczniom z Emaus: "Czyż nie potrzeba było, aby Chrystus cierpiał i tak wszedł do chwały swojej?" (Lk. 24,26).

I dlatego cieszyć się powinniśmy, gdy nas dotknie to, czy inne cierpienie, za przykładem świętego Pawła. (Kol. 1,24). I dlatego znosić powinniśmy w cichości, pocieszając, jedni drugich. (1. Tess. 4,17). Chocobyśmy cierpieli niesłusznie. Jeśli was znieważają dla imienia Chrystusa, błogosławieni jesteście. (1. Piotr 4,14). W takich chwilach poniżenia, powtarzać powinniśmy za Psalmistą, dobrze żeś mnie upokorzył.

Wielkość człowieka poznaje się w chwili cierpienia, nie jeden z nas zawrócił na drodze cnoty, przez cierpienie, jak mówi dobry łotr, cierpimy bośmy zasłużyli (Lk. 23,42). A tak złożyli się nad nim słowa dzisiejszego Introitu: Bóg wyzwolił sługę swego z cierpienia. (Izaj. 48,20). W trudnościach życia nie zapominajmy nigdy, przykładu Boskiego Zbawiciela, przed zbliżającą się męką, modlił się. (Mt. 26,36). Co więcej prosił Ojca niebieskiego, o oddalenie cierpienia, ale wnet dodał, niech się stanie wola Twoja. (Mt. 26,39). Stąd nigdy nie załamujmy się w trudnościach tego życia, bo błogosławiony człowiek, który w Panu poloży nadzieję. (Ps. 83,13).

Ks. W. S.

Pierwsze Czytanie: Dzjeł. Apost. 8, 3-8, 14-17.
Drugie Czytanie: 1. Piotr 3, 15-18.

Tachos de cobre — Tamancoos — Sementes de bractinga — Papoula — Cordas — Balanças de precisão com peso de 1 grama — Cutelaria de importação — Cachimbos — Cuias e bombas para chimarrão — Metros de importação.

A LIBERTY

Rua Trajano Reis, 78 — Fone: 234-3741
Curitiba — Paraná

POLONIA ZAGRANICZNA

MONTE CASSINO

Idą! Jak burza wśród gromów : błysków
Przez granic, przepaście, urwiska...
Idą przez ogień piekielny pocisków,
Huś, łomot i skalne zwałiska.
Przechodzą ziemie zięjącą żelazem
I dym co im niebo przesłania;
Już tu krwawili... pierwszym idąc razem
Na klasztor wśród jęków konania.
Nikną wśród nocy, która śmierć rozsiewa
By powstać znów z błysków i dymów
Jak widma. Pną się przez zwałore drzewa
Wśród grądu kul z karabinów.
Francuz spalony przez Hinduse "ezy...
Szkielety gdzieś gniją pół roku.
Nowozelandzcy wspaniali żołnierze
Nie doszli!... Zostali na stoku.

Czy starczy siły i czy starczy męstwa
By dotrzeć na grzbiet niezdobyt?
Piekielne zmóc moce? By w chwale zwycięstwa
Na Monte Cassino wejść szczyty?
Rzędna szeregi... krwią spływają skały
Jak gdyby na chwałę szatana;
Lecz serca mężne w boju nie zmalały,
Ni wola jak stal hartowana.
W gradzie pocisków, wśród skał przyzajeni
Noc grozy przetrwali uparcie
I w świat nad ziemią rodziną wpatrzeni
O świecie wznowili natarcie.
Choć rwie się ziemia pod stopami pali
Wśród grzmotów, rozprysków i mgławic
Wzwyż się czołgają! Pod paszce ze stali!
By wroga dościgać!... I zdławić.
Patr! Choć wśród gromów wciąż wałą się góry
I śmierć wszystko zmieca dokola.
Only się polskie wdary ponad chmury
Przez piekło... na szczyt Archaniola!

Walczą zwycięscy! A niżej przez grabiły
Już idą ku gruzom klasztoru...
Padły już mury słynnej Albanety...
Ostatki kruszeją oporu.

Marian Haba

USA:

JUBILEUSZ "NOWEGO DZIENNIKA"
Już od 15 lat ukazują się jedno z najstarszych, polsko-języcznych pism polonijnych wojorski "Nowy Dziennik". Pierwszy jego numer urzął światło dzienne 27 lutego 1972 roku w Jersey City. W ciągu 15 lat "Nowy Dziennik" był sobie wielu czytelników zwłaszcza wśród Polaków i sąsiadów w stanie New Jersey.

Nie pomiedzia się redakcji próba zamknięcia pisma do największego skupiska Polonii w Chicago. "Nowy Dziennik Chicago" walczył pil wokół siebie tak znane nazwiska. Andrzej Azariewicze czy Wojciech Dąbrowski ukazywał się tylko od lipca 1986 do stycznia

Wiadomości

PRZECIWI

W Polsce nie zachorowania na potencjalnych zespołu nabytego Niemniej niebezpiecznej straszliwej chorobie zarządził co trzech tygodni, kładąc główną rolę w walce z chorobą. Rozpoczęto badania i ludzi z tzw. grup sualistów, proste testowe krwi na tymi mimo wyas kilku milionów do Z inicjatywą społeczną wystąpił Marek K... szenia prowadząca habilitację narko... hasłem "Bank na... banku PEKAO S... wpłacać datki, w... podawania numer... dawców 1-dolaro... M. Kotanski, zna... ce. Firma "Abbo... tów na AIDS przy... ciele dr Tomasz... dowanie labora... konania 2 tys. te... lonijna firma "D... zawierających in... "Monar" opraco... Zdrowia i Opieki

POLSKIE ROZCI

- 1-5-1890 r. —
- ucjący wielu kraj...
- 2-5-1921 r. —
- największego d...
- śląskiego, który...
- Śląska do Polski.
- 2-5-1945 r. —
- 3-5-1791 r. —
- Konstytucji 3 Maj...
- głej na świecie ust...
- 5-5-1846 r. —
- urodził się Henryk...
- wieściopisarz i świ...
- szych pisarzy now...
- stał, które mogły b...
- obok Niego. Mahome...
- meczennikiem. Mian...
- wprawdzie doświadcz...
- prób i cierpień, ale...
- nieje nic, co byłoby...
- do pojęcia ukrytowo...
- idei i przebaczenia...
- na zawsze".
- 9-5-1945 r. —
- pitalacji Niemiec...
- 9-5-1958 r. —
- Stowarzyszenie Ku...
- 12-5-1364 r. —
- Wielkiego jednej z...
- demii Krakowskiej...
- tem Jagiellońskim...
- 13-5-1889 r. —
- Polskich w Ameryce...
- 15-5-1942 r. —
- Instytut Naukowy...
- 18-5-1920 r. —
- rol Wojtyła; od 197...
- 18-5-1944 — od 19...
- (Wiochy) sławą o...
- bywał jej niedostę...
- 20-5-1881 r. —
- (Sandomierskie) u...

Wiadomości o Polsce

PRZECIW AIDS — "BANK NADZIEI"

W Polsce nie stwierdzono jeszcze przypadków zachorowania na AIDS, wykryto jedynie 22 osoby potencjalnych nosicieli wirusa HIV sprawy tzw. zespołu nabytego braku odporności (czyli AIDS). Niemniej niebezpieczeństwo rozprzestrzenienia się tej straszliwej choroby — istnieje. Resort zdrowia zarządził co trzeba w zakresie diagnostyki i terapii, kładąc główny nacisk na profilaktykę. Przystępuje się do masowego uświadamiania społeczeństwa, czym jest AIDS.

Rozpoczęto badania wszystkich krwiodawców i ludzi z tzw. grup największego ryzyka (homoseksualistów, prostytutki, narkomanów). Badania testowe krwi na AIDS kosztują grube dewizy, a tych mimo wysygnowania z państwowej kasy kilka milionów dolarów, za mało jak na potrzeby. Z inicjatywą społecznego wsparcia w tej mierze wystąpił Marek Kotoński szef "Monaru", stowarzyszenia prowadzącego skutecznie resocjalizację i rehabilitację narkomanów. Powstała fundacja pod hasłem "Bank nadziei". Ma ona swoje konto w banku PEKAO SA w Warszawie, na które można wpłacać datki, wymieniając samo hasło, nawet bez podawania numeru rachunku. Wśród pierwszych dawców 1-dolarowych ofiar, o które zaapelował M. Kotoński, znaleźli się wybitni artyści i działacze. Firma "Abbot" — największy producent testów na AIDS przekazał przez swego przedstawiciela dr Tomasza Kamińskiego aparat z oprzyrządowaniem laboratoryjnym i odczytnikami do wykonania 2 tys. testów, wartości 40 tys. marek. Polonijna firma "Dekor" wydrukuje milion ulotek, zawierających informację o chorobie. Ich tekst "Monar" opracował wspólnie z Ministerstwem Zdrowia i Opieki Społecznej.

POLSKIE ROCZNICE PRZYPADAJĄCE W MAJU

1-5-1890 r. — Po raz pierwszy w historii pracujący wielu krajów obchodzili Święto Pracy.

2-5-1921 r. — Wybuch III Powstania Śląskiego — największego niepodległościowego zrywu ludu Śląskiego, który przyniósł przyłączenie części Śląska do Polski.

2-5-1945 r. — Upadek Berlina.

3-5-1791 r. — Uchwalenie przez Sejm Wielki Konstytucji 3 Maja — pierwszej w Europie, a drugiej na świecie ustawy zasadniczej.

5-5-1846 r. — W Woli Okrzejskiej na Podlasiu urodził się Henryk Sienkiewicz (zm. 1916 r.), powieściopisarz i nowelista, jeden z najpoczytniejszych pisarzy świata, laureat Nagrody Nobla (1905 r.), autor m. in. "Trylogii" i "Quo vadis".

5-5-1851 r. — W Poszawszu na Żmudzi urodził się Stanisław Witkiewicz (zm. 1915 r.), malarz, krytyk literacki, twórca tzw. stylu zakopiańskiego, zwolennik naturalizmu w literaturze i sztuce: "Sztuka i krytyka u nas", "Jan Matejko", "Na przelęczy".

9-5-1945 r. — Podpisanie bezwarunkowej kapitulacji Niemiec po II wojnie światowej.

9-5-1958 r. — Na Węgrzech powstało Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Józefa Bema.

12-5-1364 r. — Założenie przez Kazimierza Wielkiego jednej z najstarszych w Europie — Akademii Krakowskiej później nazwanej Uniwersytetem Jagiellońskim.

13-5-1889 r. — Założono Związek Śpiewaków Polskich w Ameryce.

15-5-1942 r. — W Nowym Jorku powstał Polski Instytut Naukowy.

18-5-1920 r. — W Wadowicach urodził się Karol Wojtyła; od 1978 r. Papież Jan Paweł II.

18-5-1944 — W bitwie pod Monte Casino (Włochy) sławą okrył się 2 Korpus Polski, zdobywając niedostępną twierdzę.

20-5-1881 r. — W Turoszowie Narodowym (Sandomierskie) urodził się Władysław Eugeniusz

Sikorski (zginął w 1943 r.), inżynier, generał, mąż stanu, uczestnik I wojny światowej, od 1939 r. premier rządu emigracyjnego. Wódz Naczelny Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

21-5-1841 r. — W Paryżu zmarł Julian Ursyn Niemcewicz (ur. 1757 r.), poeta, dramaturg, pisarz i działacz polityczny, poseł na Sejm Czteroletni, adiutant Kościuszki, prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk, autor powieści "Powrót posła", "Śpiewy historyczne", pamiętników.

21-5-1841 r. — W Paryżu powstało Towarzystwo Opieki nad Grobami Zasłużonych Ojczyźnie Polaków we Francji.

22-5-1898 r. — Powstał Związek Polek w Ameryce.

22-5-1915 r. — Zjazd Sokolstwa Polskiego w Chicago podjął uchwałę o pomocy zbrojnej dla kraju.

23-5-1871 r. — W Paryżu poległ Jarosław Dąbrowski (ur. 1836 r.) generał, jeden z organizatorów Powstania Styczniowego, wódz naczelny Komuny Paryskiej.

26-5-1941 r. — Jednostki polskiej floty wojennej biorą udział w rozpoznaniu i zatopieniu pancernika "Blismarck".

30-5-1836 r. — W Ludwiczowie pod Krakowem urodził się Aleksander Kotsis (zm. 1877 r.), malarz polski, przedstawiciel nurtu realizacyjnego, malował obrazy z życia ludu: "Ostatnia chudoba", "Matula umarli", portrety dzieci chłopskich, pejzaże.

("Ostatnie Wiadomości")

CZY W POLSCE BĘDĄ SŁOWIENIA ATOMOWE? WSTRZYMANA BUDOWA W ŻARNOWCU

Władze wstrzymały prace na budowie elektrowni atomowej w Żarnowcu. Okazało się, że przy budowie reaktorów nie przestrzegano parametrów technicznych, co w przyszłości mogłoby się zakończyć katastrofą.

Sytuacja na budowie tej pierwszej w Polsce elektrowni atomowej jest podobna jak na wszystkich budowach — używa się złych materiałów, brak odpowiednich magazynów do ich przechowywania i nikt nie przejmuje się partactwem. Zapewne w Żarnowcu też nikt by się nie przejmował, gdyby nie katastrofa w Czarnobylu. Mieszkańcy okolic pisali petycje do władz PRL, aby budowę wstrzymać ze względu na oczywiste zagrożenie. Obawy te potwierdziła grupa inżynierów, którzy w otwartym liście do Sejmu ostrzegali że warunki bezpieczeństwa nie są w Żarnowcu przestrzegane.

Początkowo władze zapewniały, że wszystko jest w najlepszym porządku, ale w końcu zdecydowały się na przeprowadzenie dodatkowej kontroli. Okazało się, że do budowy reaktorów używano niskiej jakości betonu, który już dziś kruszy się. Stosowano bowiem do wzmacniania płyt betonowych pretów żelaznych kompletnie skorodowanych. Co prawda przywiezione na budowę pręty były dobrej jakości, ale przechowywano je na powietrzu przez wiele miesięcy. Ewentualne konsekwencje łatwo sobie wyobrazić. Budowę elektrowni zawieszono na okres nieokreślony. Sprawę tę próbowano zataić — wiadomość o niej podał jeden tylko oficjalny dziennik "Głos Wyrzeża".

Bez wykorzystania energii nuklearnej Polska grozi katastrofa energetyczna, twierdzą eksperci. Z drugiej strony władzom będzie bardzo trudno przekonać społeczeństwo, że budowa siłowni atomowych przy niskim stanie warunków bezpieczeństwa nie zagraża zdrowiu i życiu mieszkańców. To nie budzące żadnych wątpliwości zdanie wygłosił na konferencji w Kolonii dyrektor "Energoprojekt". Jego wypowiedź to rzadki przykład przyznania się na forum międzynarodowym do trudności. Mówił on otwarcie, że spora część społeczeństwa jest przeciwna budowie w Polsce elektrowni atomowych i na ręce władz nadeszło szereg protestów i petycji, zwłaszcza mieszkańców okolic, w których te elektrownie mają być zlokalizowane. Największy niepokój budzi fakt, że technologia sprowadzona jest ze Związku Sowieckiego, a zapewnienia o odmienności budowanych obecnie reaktorów od tego, który eksplodował w Czarnobylu, nikogo nie przekonują. ("Dziennik Polski")

IMIĘ POLSKI W PERUWIANSKICH ANDACH

Komunikat nadany z Limy do Warszawy na początku grudnia 1986 r. brzmiał krótko i wymownie: "W stolicy peruwiańskiego andynizmu, Huaraz, odbyła się uroczystość nadania nazwy najważniejszemu wejściom na szczyty Cordillera Blanca, upamiętniających zasługi osób, a także narodów, które wniosły szczególny wkład w zdobycie Peruwiańskich Andów. Wejście na wschodni lodowiec Rurec w Cordillera Blanca otrzymało imię "Polonia".

W ten sposób encyklopedia międzynarodowego andynizmu wzbogaciła się o nową nazwę geograficzną.

Już wcześniej drogę na ścianę zachodnią lodowca Huanday nazwano "polskim szlakiem". Szczyt Huanday wznosi się na wysokość 4356 metrów. Warto też przypomnieć, że podczas pierwszej polskiej wyprawy andyjskiej w 1934 r. został zdobyty najwyższy szczyt andyjski Aconagua, liczący 6979 metrów.

Pierwszą polską ekspedycję — prowadził na Huascarán Furmanek w 1965 roku.

W ciągu pięćdziesięciu dwóch lat polskich wypraw andynistycznych do Peru uczestniczyło w nich ponad 300 osób. W lipcu 1986 r. Andy pochłonęły pierwszą polską ofiarę. Alpinistka, dr Maria Litowska z Torunia, znakomicie aklimatyzowała się na 3500 m, nie odczuwając choroby wysokości nazywanej tutaj sorocho. Sorocho występuje od tego właśnie poziomu wyżej, na skutek braku tlenu w powietrzu, powodując wymioty, bóle i zawroty głowy, wreszcie wyczerpanie organizmu. Maria Litowska doskonale zniosła próbę wysokości.

W dniu 6 lipca 1986 trój-osobowy zespół Polaków wspiął się na szczyt Contrahierbas, 6100 m. Znajdowali się w nim: Janusz Berdyński, Maria Litowska i Jerzy Popol. Z powodu pogarszającej się pogody zespół zawrócił z drogi na szczyt. Maria Litowska szła związana liną w środku trójkołowego zespołu po śnieżnym stożku o nachyleniu ok. 40°. W pewnym momencie poślizgnęła się i obsuwała stokiem w dół.

Po dojściu do Marii Litowskiej partnerzy stwierdzili jej śmierć.

Nasze ekspedycje działają w regionie zamieszkałym przez Indian Keczua. Prowadzą badania andyjskiej przyrody, osadnictwa wysokogórskiego, medycyny górskiej.

Polaków przyjeżdża tutaj coraz więcej, do końca 1986 r. przybyło aż 36 ekspedycji. Cagle przylatuje tu ktoś z Gdańska, Torunia, Krakowa czy Warszawy. Młodzi alpinści w Limie, borykają się z trudnościami finansowymi, mieszkają w bardzo złych warunkach, nikomu jednak nie przyjdzie do głowy, aby zrezygnować. Robią to dla najpiękniejszej idei sportowego wyczynu. Andy działają silniej niż narkotyki, upajająco.

("Przekrój")

EKSPERCI OCENIAJĄ PROJEKT POWSTAŃCZEGO POMNIKA

Prezydent miasta Warszawy — po konsultacji z przewodniczącym Rady Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa — zwrócił się do ministra kultury i sztuki z prośbą o powołanie Zespołu Rzeczników dla dokonania wszechstronnej oceny wartości artystycznej projektu pomnika "Bohaterów Powstania Warszawskiego 1944", wokół którego ostatnio rozgorzał spór. W spór ten włączyły się organizacje społeczne, stowarzyszenia twórcze oraz osoby prywatne, prezentując — po pokazie makiet pomnika na miejscu jego lokalizacji, Placu Krasińskich — różnorodne opinie, często sprzeczne i wykluczające się. Stanowisko Zespołu Rzeczników będzie podstawą stosowanych decyzji władz stolicy w tej sprawie. Komentując ją, wiceprezydent Warszawy przypomina, że stołeczne pomniki często wzbudzały szczególne emocje warszawiaków. Tak było z Kolumną Zygmunta, księciem Józefem, Chopinem, Nike. Zaden z nich nie został jednoznacznie zaakceptowany w momencie tworzenia.

Rio Azul - (52)

CAPELA FAXINAL DE SÃO PEDRO

Presidente da capela, Antônio Alves de Oliveira construiu a sacristia, aproveitando a madeira da capela velha, pintou-a, cobriu de novo a torre, reformou a escada. O barracão da comunidade iniciou presidente, Antônio Kava e terminou Altavir Rossa. Padre Pogrzeba ainda duas vezes foi a pé e celebrou a Missa na nova capela. Tomava churrasco na casa de Antônio Alves de Oliveira (chamado Lopes). O avô materno chama-se Francisco Lopes de Assis, daí veio o apelido para toda família — Lopes.

Presidente da capela: 1.º Luiz Kulka, 2.º José Kava, 3.º Assis Alves de Oliveira, 4.º Antônio Alves de Oliveira, 5.º Antônio Kava, 6.º Altavir Rossa, 7.º Antônio Alves de Oliveira, 8.º Silvestre Nawacki, 9.º Altavir Rossa e 10.º João Jaczynsin. A Comissão Comunitária que hoje dirige a capela é composta assim: Presidente — João Jaczynsin, Vice-Presidente — Edmundo Garstka, 1.º Tesoureiro — Arnoldo Rossa, 2.º Tesoureiro — Emílio Kava,

1.º Secretário — Augusto Kava, 2.º Secretário — Jurandir Moutim, Conselheiros: Floriano Valesko, e outros.

Uma parte de Faxinal de São Pedro também é denominada "Faxinal dos Paulas", porque o dono desta área chamava-se Francisco de Paula Bueno. A esposa do seu Antônio Lopes, Augusta Bueno, era neta dele. Existia o terceiro grande dono nesta região, Zeferino Bueno da Rocha. Ele vendeu tudo e foi embora. A capela pertencem 133 famílias, 591 pessoas, média por família 4,4 pessoas. Moram 78 famílias de origem polonesa, alguns de origem ucraniana, italiana, alemã e outras descendências.

Três ministros extraordinários da Comunhão Eucarística: Jacir de Oliveira, Adelio Alves de Oliveira e João Cararo Neto, dirigem a parte espiritual da capela. Além deste trabalho, desempenham bom serviço vocacional na sua comunidade. Cuidam das Orações pelas Vocações e incentivam os seus filhos e toda comunidade no sentido vocacional. Quem responde por todas vocações da capela é o representante vocacional — Amélia Valesko de Oliveira e Aziz de Oliveira. As catequistas: Maristela A. de Oliveira, Marilda A. de Oliveira e

Otilia Moro com muita dedicação ensinam os pequeninos do catecismo para Primeira Eucaristia e para Crisma, que dura cinco anos. Frequentam a catequese 50 crianças. O lugar possui três escolas do primeiro grau, primeira à quarta séries. Escola São José com 27 alunos, onde ensina professora Maria Isabel Cararo, escola José Bonifácio com 57 alunos. Aqui lecionam: Maria Rozinha Brandino, Lídia Sobieski e Marilda Pedrosa, escola Santana com 17 crianças e as professoras que dão aulas são: Lucia Zen Gembarski e Marize Tomal. Desde 1978 a capela tem Santíssimo Sacramento. Padre visita uma vez por mês. Todos os domingos e dias Santos os ministros e equipe litúrgica dirigem culto. No ano 1985 veio a luz elétrica, a qual pagou Sr. João Jaczynsin como oferta dele para capela. A parte da saúde atende um mini posto, com a enfermeira permanente — Cecília Oliveira Mikoski e uma vez por semana atendia, hoje não atende, um médico, Dr. Arão Zvi Pliacek. Todos os anos visito as casas para benzer e encontrar-me com as famílias e incentivar as vocações.

Entrevista com Sr. Antônio Alves de Oliveira.
Pe. João Wargulewski

A esperança de uma nação

Por TADEUSZ MAZOWIECKI

Do primeiro número de Solidarnosc, a publicação semanal de Solidariedade, aparecido em 3-4-1981.

Toda a pessoa e toda a nação necessita de esperança. Não é possível viver sem ela. Na história, no entanto, são raros os momentos em que qualquer coisa se torna, perante nossos olhos, a esperança de toda uma nação.

Tivemos pela primeira vez um momento assim durante nove dias em 1979. Quando João Paulo II rezou na Praça da Vitória, em Varsóvia, as palavras do salmo "Que o Vosso Espírito desça e renove a face da terra, desta terra..." sentimos que ele dizia essas palavras acerca de nós e para nós. Sabíamos que elas exprimiam a nossa necessidade comum de esperança; sentimos a sua força. Essa experiência não foi somente religiosa, mas também nacional e social numa grande e incomparável escala. Ela renovou e retificou a posição humana, tornou-se uma lição em auto-organização para a sociedade, uma lição de reunião à volta dos nossos mais importantes valores. Foi também um sinal mostrando-nos como poderíamos conquistar os nossos direitos sem ódio e com um sentimento de princípio moral, com a consciência de uma força fluindo da dignidade humana.

O ano de 1980 tornou-se um marco que mudou a situação da sociedade e o quadro da Polónia: o protesto social abriu o caminho. Pela primeira vez, uma grande greve, combinando objetivos civis e legais, se concluiu com um entendimento e sem derramamento de sangue: o caminho se abriu à criação de um movimento sindical verdadeiro, independente e autônomo. Mudou-se o equilíbrio das forças sociais e uma nova oportunidade surgiu para o país. Em consequência, Solidariedade, como movimento social, se tornou a expressão da nossa esperança polonesa coletiva. O destino de Solidariedade se tornou a questão da Polónia e de seu futuro.

O tempo decorrido desde agosto de 1980 não tem sido uma época pacífica. Pelo menos cinco ou seis vezes os conflitos assumiram proporções ameaçadoras para todo o país. Isso aconteceu porque exigências sociais justas encontraram numerosas barreiras que só podiam ser vencidas recorrendo-se a uma arma decisiva, como é uma greve. Nas últimas duas semanas, depois dos acontecimentos de Bydgoszcz, que evocaram uma grande onda de protesto, um conflito se alastrou por toda a Polónia augurando as mais perigosas consequências para o destino do país.

Vale a pena, portanto, falar hoje de esperança? Podemos agora voltar a ela como à base de

uma perspectiva mais pacífica para o futuro?

A mim parece-me que existem três fontes básicas da esperança que está vinculada ao que aconteceu na Polónia desde agosto de 1980.

A primeira surge das raízes da própria Solidariedade. Sabemos o que uniu o nosso movimento, o que lhe deu ímpeto e força. Esse elemento é o sentimento de dignidade humana, a consciência dos direitos que pertencem ao indivíduo, tanto na esfera civil quanto na de trabalho. É também a revolta contra a injustiça.

Como sociedade conseguimos transformar esse sentimento, que até agora fluía apenas de uma atitude de insatisfação, e menos freqüentemente como um protesto, num movimento social de massa. A questão perante nós agora é: Podemos completar, por nossa iniciativa, aquele espaço de independência que a sociedade ganhou?

A segunda fonte da nossa esperança é a mudança que a criação de Solidariedade — uma central sindical maciça de caráter verdadeiramente independente e autônomo — deve causar em relação ao que ela significa como um modelo. Isso abriu a questão da adaptação do organis-

mo estatal à nova situação. Criou, ao mesmo tempo, uma situação — diferente daquela de 1956 ou 1970 — na qual uma força social independente está de guarda sobre as mudanças alcançadas.

E finalmente, há a terceira fonte de esperança, que nestes dias merece, talvez, a maior reflexão. Estou pensando na maturidade do método polonês de solucionar conflitos por meio de acordos e sem o derramamento de sangue, um fato respeitado por todo o mundo.

Existe agora mesmo em Solidariedade um debate para saber se o acomodamento alcançado por esse método é um êxito ou uma derrota e se isso é a fonte da nossa força ou da nossa fraqueza. Não devem surpreender as diferenças de opinião. Mas com o princípio nada pode facilmente arriscar-se o destino da nação em uma cartada. Como uma sociedade e como um sindicato estamos seguindo um caminho pelo qual ninguém antes passou. Não há modelos que se apliquem à nossa situação; temos de criar tudo do princípio. E isso é uma razão a mais para sermos fiéis àque-la esperança que nasceu entre nós.

(Da tradução inglesa de Stanislaus A. Blejwas, Professor Associado de História, Central Connecticut State College, New Britain, Conn. 06050).

Reivindicações dos Colonos Expropriados de Tomás Coelho

Nós colonos, moradores em Tomás Coelho, atingidos pela represa do Rio Passaúna, vimos, reivindicar os seguintes pontos básicos:

1.º — A construção de um aterro na Av. Centenário e outro na rua Pe. Boleslau Bayer, pois estes não atingirão propriedade, com custo bem mais barato e, principalmente, reduzindo a distância até Araucária consideravelmente — centro de interesses dos colonos.

2.º — Manutenção da ponte próxima ao Prédio de Captação, sem a qual mais de duzentas (200) pessoas ficarão sem acesso, sendo as crianças as mais prejudicadas, ficando impossibilitadas de freqüentar a escola.

3.º — Solicitamos um estudo mais detalhado por parte do órgão competente, do sistema viário da colônia, da forma como o projeto foi elaborado não atende aos moradores da região. Estes estão como sempre estiveram, prontos a colaborar neste aspecto.

4.º — Indenizações: Devido à valorização imobiliária as correções efetuadas a título de correção monetária sobre os valores iniciais dos laudos, não refletem mais o valor de mercado. Solicitamos reavaliação dos imóveis a valores de mercado. A partir desta reavaliação deverá ser mantida correção monetária dos valores.

5.º — Que após discutidas as reivindicações

sejam agilizadas as negociações e, que estas sejam realizadas na colônia.

6.º — Que sejam agilizadas as obras de infraestrutura de uma maneira geral, tais como, vias de acesso, rede elétrica, telefone, rede de água.

7.º — Que seja convocada a reunião dos órgãos envolvidos (Telepar, DER, Copel, ITCE, Surehma, Sanepar, Pref. de Araucária) com os expropriados, o mais breve possível, em São Miguel, dentro do prazo estabelecido.

Tomás Coelho, Araucária, 12-04-1987.

Assembléia dos colonos expropriados

CONVOCAÇÃO

O Presidente do Grupo Folclórico Polonês do Paraná, conforme aprovado na reunião da Diretoria do dia 20-04-87, convoca os Fundadores, Sócios e Sócios Atuentes com direito a voto, para Assembléia Geral Extraordinária, a ser realizada dia 31-05-87 às 14:30 horas em 1.ª convocação e às 15:00 horas em 2.ª convocação, com qualquer número de votantes.

PAUTA DO DIA:
"Escolha do nome artístico do Grupo".

Curitiba, 13 de maio de 1987.

José Luiz Kaniak
Presidente

A BALBÚRDIA GERAL

(Brasília) — A Aliança Democrática esvai-se exangue, o Presidente da República é desautorizado publicamente e governadores articulam movimentos políticos pró e contra Sarney, visando nomear ministérios e estatais. Este o quadro político. O cenário econômico apresenta um legítimo estado de convulsão, onde a cupidiz de muitos, a ganância de outros e a total impunidade fornecem caldo de cultura para a roubalheira generalizada. No campo social, a perda do poder de compra dos salários decreta greves por hora e a hiperinflação domina todos os setores, dos primários à indústria pesada. Na balbúrdia geral do Brasil de hoje, só as autoridades de Brasília ainda parecem acreditar em uma solução susória, com processos a longo prazo, com a obediência às leis de mercado.

Já evitando aparecer em público para não provocar cenas constrangedoras que poderiam arrastar ainda mais o páldio verniz da autoridade presidencial, o sr. José Sarney, em suas falas radiofônicas e televisivas, relembra o Plano Cruzado e prega a União Nacional em um país de confronto — que começa no próprio Palácio do Planalto — e de total desunião e onde a violência ultrapassou todos os parâmetros conhecidos.

Bresser Pereira, ministro da Fazenda que impuseram a Sarney, como de resto todo o "seu" Ministério, candidamente, em declarações, diz não acreditar em hiperinflação ao tempo em que anuncia uma inflação de 20% para abril. Os Constituintes, por sua vez, enquanto terçam palavras, aumentam seus subsídios principescamente mas ne-

gam "quorum" para melhorias nos vencimentos dos aposentados da previdência social que sobrevivem com migalhas.

AFINAL, QUE PAÍS É ESTE?

Estudantes de todos os níveis, sem aulas, observam das praias e dos botequins, os professores trocando sopapos com soldados de polícia à cata de melhores salários e finalmente a própria polícia articula sua greve, inconformada com os baixos vencimentos. A subversão é total. Não de fundo ideológico, mas econômico e a passividade governamental só se dilui na retórica presidencial em sua "fala ao pé do rádio".

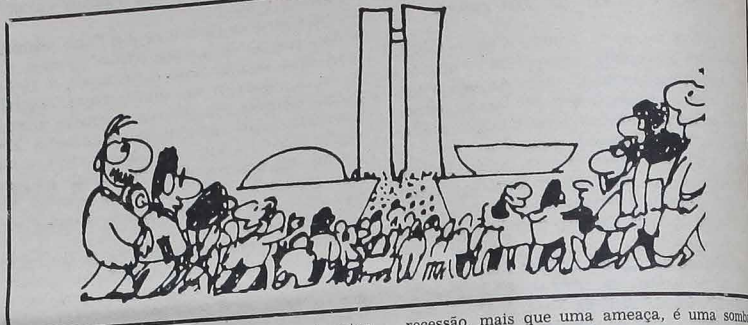
AFINAL, QUE PAÍS É ESTE?

A fome ronda as mesas dos trabalhadores e a

recessão, mais que uma ameaça, é uma sombria realidade. Comerciantes, industriais e agricultores não acreditam mais no Governo e recorrem a subterfúgios preventivos contra medidas de choque. O colapso dos transportes, da saúde, da segurança demonstra a incompetência de todos os sucessores de Sarney, contrabalançada apenas pela avidez dos marajás dos tribunais federais e estaduais, das assembleias e pelos escândalos financeiros que, uníssonos na Nova República, sanam os Estados mais pobres (... e os mais ricos também), da União.

Este o Brasil de José Sarney, da Nova República.

Reis de Souza
da "Agência de Notícias Brasília"

Nova presidência da CNBB

Durante a 25.ª Assembléia da CNBB, realizada de 22-4 a 1.º-5, em Itaiçá, SP, os Cardeais, Arcebispos e Bispos de todo o Brasil elegeram a nova Presidência da Conferência Nacional dos Bispos do Brasil, que dirigirá os trabalhos pastorais no quadriênio 87-91:

Presidente: Dom Luciano Mendes de Almeida, Bispo auxiliar de São Paulo.

Vice-Presidente: Dom Paulo de Andrade Pontes, Arcebispo de São Luiz, Maranhão.

Secretário Geral: Dom Antônio Celso Queiroz, Bispo auxiliar de São Paulo.

Cientistas se preocupam com chuva nuclear

A possibilidade de que uma chuva nuclear destrua a humanidade atemorizou cientistas e políticos que assistiram à sessão da reunião anual da Associação Americana para o Avanço da Ciência, que se realizou dia 17 de fevereiro. Os pesquisadores disseram que, caso essa tragédia ocorra, a vida na terra se extinguirá em quatro anos, tempo suficiente para que todo o planeta congele. Os testes nucleares que vêm sendo realizados há anos contribuem para que brevemente ocorra uma chuva nuclear. Para chegar a essa conclusão, os cientistas analisaram a atmosfera das regiões próximas aos testes e disseram que o clima de alguns desses lugares já está mudando (CIC).

Procurada

A Cruz Vermelha Brasileira pede auxílio na localização da sra. ALEKSANDRA PECZKOWSKA, polonesa, natural de Urzędów, nascida aos 03-03-1917, filha de Jan e Katarzyna. Enviar informações para:

Cruz Vermelha Brasileira
Praça Cruz Vermelha, 10 — 1.º andar
20230 — Rio de Janeiro-RJ
Fone: 221-0252

Pai de família é ordenado Sacerdote

Na diocese de Frederico Westphalen (RS), aconteceu, no dia dois de maio, a ordenação sacerdotal do primeiro brasileiro casado, Ivo Schmidt, de 66 anos de idade, pai de família, funcionário público aposentado e advogado. A ordenação para ser padre e continuar vivendo com a esposa Audalina foi concedida pelo Papa João Paulo II, a pedido do Bispo diocesano Dom Bruno Maldaner, que orientou e acompanhou todo o processo. Desde a juventude, Schmidt sentia o desejo de ser padre, mas teve que ficar em casa para auxiliar a família. Um dos onze irmãos, Hugo também foi ordenado padre, na década de 50, mas faleceu logo. Padre Ivo Schmidt foi ordenado na Igreja Santo Antônio, Frederico Westphalen, por Dom Maldaner. Mais de 50 sacerdotes e aproximadamente 800 pessoas participaram das cerimônias. O momento mais emocionante aconteceu quando dona Audalina abraçou o Padre Ivo e das mãos dele recebeu a comunhão. Ao dirigir a palavra aos amigos, o neo-sacerdote disse: "agora estou iniciando uma caminhada nova, eu e a Audalina". Padre Schmidt continuará trabalhando na diocese, especialmente junto aos mais necessitados, preocupado com os compromissos que a Igreja tem com o social e religioso.

(“Correio Riograndense” — 06-05-1987)

Quem te viu, e quem te vê

As pessoas mudam. Algumas até demais. Quem não se lembra da campanha pelas eleições diretas, onde ficou famosa a emenda Dante de Oliveira. Agora, o ministro, além de não realizar Reforma Agrária, também é contrário às eleições diretas logo. Ele chegou a afirmar: "Os camaradas que estão defendendo a realização de eleições diretas logo são os mesmos fascistas que, lutaram para derrubar a minha emenda de diretas-já". É que, no momento, encastelado no poder usufruindo das mordomias, e curtindo passeios e festas carnavalescas Dante de Oliveira não quer largar de jeito nenhum a rapadura.

Nova presidência do Regional Sul

Os Arcebispos e Bispos do Paraná, presentes à 25.ª Assembléia Geral da CNBB, em Itaiçá, elegeram, a 21-04-87, a nova Presidência que dirigirá os trabalhos pastorais do Regional Sul II da CNBB no quadriênio 87-91, que ficou assim constituída:

Presidente: Dom Pedro Fedalto, Arcebispo de Curitiba (reeleito).

Secretário: Dom Ladislau Biernaski, Bispo auxiliar de Curitiba (reeleito).

Provincia de Londrina: Dom Geraldo Agnelo, Arcebispo de Londrina (reeleito).

Provincia de Curitiba: Dom Albano Carlos, Bispo de Guarapuava.

Provincia de Cascavel: Dom Lúcio I. Baerger, Bispo de Toledo.

Provincia de Maringá: Dom Rúbens de Espinola, Bispo de Paranavai.

Subsecretário Regional: Pe. Silvino Molera, da Diocese de Toledo (reeleito).

O problema dos refugiados

Cada semana, desde o fim do mês de maio, centenas de moçambicanos procuram refúgio noutros Países vizinhos, registrando-se também as contínuas migrações internas, provocadas sobretudo pela guerra e pela fome que, atualmente, afeta cerca de 4 milhões de pessoas. O problema maior é o das crianças que vagam pelas florestas depois de, miraculosamente, terem escapado aos massacres de que foram vítimas pais e familiares.

A Igreja, particularmente através da Cruz Vermelha, tem procurado salvar estes órfãos das ruas montando, com a ajuda das próprias populações, centros de acolhimento em diversas localidades.

Infelizmente longe está a previsão de uma solução justa, realista e duradoura que leve ao fim da guerra civil que vai devastando e depauperando o país, originando milhares de migrantes fugidos, sem o conforto de um teto e o calor de uma família.

TYGODNIK
SPOLECZNY
ZALOZON

BRAZYL

W dzienniku "Gazeta" nie może płaćić za w społeczeństwie b... nie wydarzenia nie dzily do obecnej ni... kiego rodzaju. Auto... kazuje brak jasnej... ków.

Artykuł stwierdza partii PMDB. Kiedy Cruzado, prezydent... chora gwia partii... Na usilne prośby ko... wadzenie poprawke...

Osiągnięte zwyc... swych poprzednich... zbył późne skorygo... yj ministerialnej a...

Sarney, jak wsz... kto go dymisji. Prez... ktora go wybrała, i... rów rządu sa konty... mogą być zatrudzo... Największą leik...

NIE

W ubiegłym tyg... wojenny USA w Za... rnyarzy amerykańs... zostało rannych. Ok... wybuchem spowodo... kiety produkcji fra... skiej Marynarki Wo... Harold Bersen, ow... czy pociski użyte w... stwierdził, że prawd... mieniami laserowym...

"Trzeba stwierd... wczesną technolog... pozostaje niewyjaśn... środków obronnych... także, że marynarze... Nigdy jednak nie pr... marynarki amerykan... ostrzeżenie, jednak... Stany Zjednoczo... skiej, gdyż uważają... tarz Obrony, Casper... rnyarki Wojennej U... zabezpieczyć drogi n... z ropa naftowa i in...

Prezydent, Ronal... oświadczył, że amer... Periskiej otrzymaly... kolwiek atak nieprz... now Zjednoczonych... rejonie jako "pierws... stwali w obronie d... Pyadyszew, dodał, że...

AFERA ZW MAGIST

W momencie, kie... naraża na szwank sw... elem stała się budow... wej mającej polaczy... Miała ona kosztowa... wstrzymana na skut... Praelas, opublikowan... lamach którego udow... som regulującym sp...